

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
School Administrators Ethical Leadership Affecting Happiness School
Under Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2

ภววรรณตรี บุญเลี้ยง¹ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์²
Pawantree Bunliang¹ Assoc. Prof. Dr.Wallapha Ariratanana²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับโรงเรียนแห่งความสุข และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 266 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ 0.984 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความไว้วางใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม
2. ระดับโรงเรียนแห่งความสุข โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นสุข และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ
3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุขพบว่า มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเคารพนับถือ ด้านความยุติธรรม และด้านความไว้วางใจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.804 มีค่าสัมประสิทธิ์อำนาจพยากรณ์โรงเรียนแห่งความสุขร้อยละ 64.6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = 0.922 + 0.318(X_5) + 0.106(X_2) + 0.128(X_4) + 0.121(X_1) + 0.119(X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Zy = 0.360(Z_{X_5}) + 0.124(Z_{X_2}) + 0.143(Z_{X_4}) + 0.151(Z_{X_1}) + 0.123(Z_{X_3})$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม โรงเรียนแห่งความสุข

¹ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Master of Education Program in Education Administration and Quality Development Khon Kaen University.

²อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration and Quality Development Khon Kaen University.

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ภววรรณตรี บุญเลี้ยง, Pawantree07@gmail.com

รับเมื่อ 19 เมษายน 2565 แก้ไข 19 มิถุนายน 2565 ตอรับ 21 มิถุนายน 2565

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the level of School Administrators Ethical Leadership, 2) the level of Happiness School, and 3) School Administrators Ethical Leadership Affecting Happiness School Under Nong Khai Primary Educational Service Area Office 2. The research sample consisted of 266 school administrators and teachers which were selected using stratified random sampling method. The instrument used in this research was a questionnaire with a reliability was 0.984. The statistics used to analysis data were by mean, standard deviation and stepwise multiple regression analysis.

The results of the research were as follows:

1. The level of School Administrators Ethical Leadership Overall, the average is at a high level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the trust. and the aspect with the lowest average was the fairness.

2. The level of Happiness School Overall, the average is at a highest level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was the happiness environment. and the aspect with the lowest average was the management quality.

3. School Administrators Ethical Leadership Affecting Happiness School. It was found that there were 5 components: honesty, Responsibility, Respect, fairness, and trust. The multiple correlation coefficient was 0.804, and the school quality predictive coefficient was 64.6% with a statistical significance at the .05 level. A regression equation could be created in the form of a raw score. and standard scores are as follows:

The Regression Equation of Unstandardized Score:

$$Y = 0.922 + 0.318(X_5) + 0.106(X_2) + 0.128(X_4) + 0.121(X_1) + 0.119(X_3)$$

The Regression Equation of Standardized Score:

$$Z_y = 0.360(Z_{x5}) + 0.124(Z_{x2}) + 0.143(Z_{x4}) + 0.151(Z_{x1}) + 0.123(Z_{x3})$$

Keywords: Ethical Leadership, Happiness School

กุ่มิหลั้ง

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่ 21 และการระบาดเชื้อไวรัส Covid 19 ส่งผลให้ทุกคนก้าวสู่ยุควิถีใหม่ อย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อสภาพสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตประชาชนทั่วไป รวมถึงการศึกษา “ความปกติใหม่ (New Normal)” ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญที่ผู้บริหารและครูต้องร่วมมือกันปรากฏการณ์ของ โควิด-19 ครูมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการเรียนการสอนและต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในห้องเรียน เสมือนที่บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล ครูจึงเกิดความวิตกกังวลและไม่มีความสุขในการปฏิบัติงาน อีกทั้งนักเรียนก็เกิดความเครียดในการเรียน ทำให้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย (เทียน ทองแก้ว, 2563, หน้า 4) ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ การบริการจัดการโรงเรียนอย่างมีวิสัยทัศน์ บุคลากรมีความสุข มีความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองและชุมชน และมีคุณภาพการบริหารจัดการ เน้นส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งแก่ครูและนักเรียนที่สอดคล้องกับยุควิถีใหม่ที่ช่วยส่งเสริมการรับรู้ของผู้เรียนว่ามีความเป็นอยู่ที่ดี และปริมาณงานที่พอเหมาะและยุติธรรมสำหรับครู (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization [UNESCO], 2021, p. 6)

โรงเรียนแห่งความสุข (Happiness School) เป็นการดำเนินงานการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความสุข โดยเคารพในความหลากหลาย การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม ครูเป็นผู้ปฏิบัติงานที่สำคัญที่สุดในด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จะนำสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษา และนักเรียนเกิดคุณภาพตามหลักสูตร ความสุขในการทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะความสุขในการทำงานจะส่งผลต่อสภาพจิตใจและร่างกายของคนเราซึ่งทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (กมลพรรณ เอกณรงค์ และรัชชวิญ ญาแก้ว, 2561, หน้า 285) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา และมีความสามารถในการนำองค์กรและมีภาวะผู้นำ และคุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายหรือวิสัยทัศน์โรงเรียนและสร้างบรรยากาศแห่งความสุขในสถานศึกษา

ภาวะผู้นำที่เหมาะสม คือ “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม” (Ethical Leadership) ที่เน้นพฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารในสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ภายใต้การปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารจำเป็นต้องมีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจเสมอ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานการสอน ภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพ ในสิ่งที่ตั้งมโนทัศน์ตนเองและครู ตลอดจนชุมชนผู้ปกครอง โรงเรียนบริหารจัดการทั้งทางด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนานักเรียนได้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการสร้างความสุขกับองค์กร ดังนั้นภาวะผู้นำในยุคนี้ที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการโรงเรียนให้เกิดความสุข คือ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐาธิชา ทองสุข (2560, หน้า 10) พบว่า ความสำเร็จของโรงเรียนต้องขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีจริยธรรมในการบริหารงานโดยเน้นหลักความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความเคารพนับถือ ความรับผิดชอบ และความผูกพันต่อองค์กร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ระดับโรงเรียนแห่งความสุขและภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 องค์ความรู้ที่ได้จะเป็นสารสนเทศให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

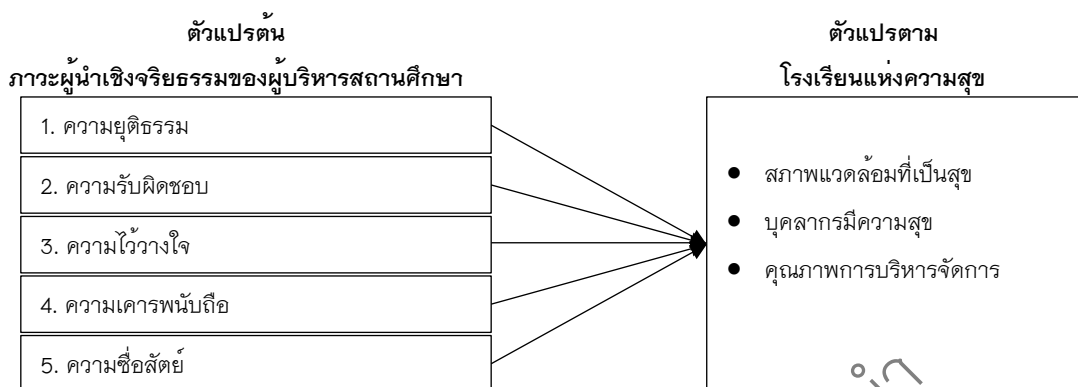
คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อยู่ในระดับใด
2. โรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อยู่ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียน จำนวน 105 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 95 คน และครู จำนวน 764 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 859 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเทียบตารางของเครซีและมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียน จำนวน 83 โรงเรียน และผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครู จำนวน 266 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อระดับโรงเรียนแห่งความสุข มีลักษณะเป็นมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยบันทึกหนังสือถึงคณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย เพื่อออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2

2. สพป. หนองคาย เขต 2 ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก สพป. หนองคาย เขต 2 พร้อมทั้งแบบสอบถามส่งถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติสมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความไว้วางใจ รองลงมา คือ ด้านความเคารพนับถือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความยุติธรรม ตามลำดับ

2. โรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นสุข รองลงมา คือ ด้าน บุคลากรมีความสุข และด้านคุณภาพการบริหารจัดการ ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งสิ้น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ (X_5) ด้านความรับผิดชอบ (X_2) ด้านความเคารพนับถือ (X_4) ด้านความยุติธรรม (X_1) และด้านความไว้วางใจ (X_3) ตามลำดับ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.804 ($R = 0.804$) และสามารถรวมกันพยากรณ์โรงเรียนคุณภาพได้ร้อยละ 64.60 ($R^2 = 0.646$) โดยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 คือ ด้านความซื่อสัตย์ (X_5) ด้านความรับผิดชอบ (X_2) ด้านความเคารพนับถือ (X_4) ด้านความยุติธรรม (X_1) และด้านความไว้วางใจ (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.360, 0.124, 0.143, 0.151 และ 0.123 ตามลำดับ ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (β) รายละเอียดดังตารางที่ 1

$$\text{สมการในรูปแบบคะแนนดิบ } Y = 0.922 + 0.318(X_5) + 0.106(X_2) + 0.128(X_4) + 0.121(X_1) + 0.119(X_3)$$

$$\text{สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน } Zy = 0.360(ZX_5) + 0.124(ZX_2) + 0.143(ZX_4) + 0.151(ZX_1) + 0.123(ZX_3)$$

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบ (b) และอยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β)

ตัวแปรพยากรณ์	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t	p-values
	b	S.E.	β		
ค่าคงที่	0.922	0.174		5.291	0.001*
ความซื่อสัตย์ (X_5)	0.318	0.057	0.360	5.562	0.001*
ความรับผิดชอบ (X_2)	0.106	0.058	0.124	1.820	0.070*
ความเคารพนับถือ (X_4)	0.128	0.065	0.143	1.979	0.049*
ความยุติธรรม (X_1)	0.121	0.050	0.151	2.402	0.017*
ความไว้วางใจ (X_3)	0.119	0.060	0.123	2.003	0.046*

$R = 0.804$, $R^2 = 0.646$, Adjusted $R^2 = 0.639$, S.E. = 0.239, F = 4.011

* $p < .05$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 มีภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความไว้วางใจ ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และยุค New Normal เน้นการสื่อสารในการปฏิบัติติดงานกับครูและบุคลากร ผู้บริหารได้แสดงออกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกับครู โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19 ส่งผลกระทบให้บุคลากรในโรงเรียนต้องปรับตัวเข้าสู่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่สำคัญในองค์กรและต้องสร้างพฤติกรรมที่น่าไว้วางใจ เป็นการแสดงออกโดยปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงานด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและชุมชน รวมทั้งอุทิศตนและเวลาทำงานให้กับสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดาวรสุวรรณ ฤทธิการ (2561, หน้า 9 – 10) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารแสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงตรง รักษาสัญญา และมีความจงรักภักดี ต่อองค์กร คุณลักษณะนี้มีความสำคัญที่จะทำให้คนในสถานศึกษาเองเกิดความเชื่อมั่น และเห็นถึงความสำคัญหรือคุณค่าในตนเอง เนื่องจากได้รับความไว้วางใจจากผู้บริหารในการดำเนินงานสำคัญ ๆ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มศักยภาพ

2. โรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อม ที่เป็นสุข ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สพป.หนองคาย เขต 2 มีนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา อำนวยความสะดวก และความปลอดภัยแก่ครูและนักเรียนตามมาตรฐานการบริการและการแพทย์ของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของ ศบค. ในเรื่องการเว้นระยะห่างทางสังคม มีการพัฒนาปรับปรุงดูแลอาคารสถานที่สภาพแวดล้อมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในสถานการณ์โควิด โดยปรับสภาพแวดล้อมให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม มีความปลอดภัย ปราศจากขยะมูลฝอย มีสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์เอื้อต่อการเรียนการสอนและการให้บริการถูกต้องตามหลักสาธารณสุข ในรูปแบบวิถีใหม่เพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการความปลอดภัยสอดคล้องกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (2560, หน้า 5) โรงเรียนเป็นเขตปลอดเหล้า-บุหรี่ การพนันและสิ่งเสพติด ผู้บริหารและครูยังส่งเสริมภาวะโภชนาการที่ดีถูกสุขอนามัย เพื่อความปลอดภัยกับผู้เรียน เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนมีระบบป้องกันภัยและมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และโรงเรียนมีการจัดการสภาพบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่นและส่งเสริมการเรียนรู้และเกิดความสุขในโรงเรียน

3. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อโรงเรียนแห่งความสุข มี 5 ด้านได้แก่ 1) ด้านความซื่อสัตย์ (X_5) เนื่องจาก สพฐ. มีการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม มีนโยบายให้ทุกโรงเรียนในสังกัดเข้าร่วมโรงเรียนคุณธรรม ขับเคลื่อนการมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อสร้างเสริมผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณงามความดี สร้างความรู้สึกลึกซึ้งซึ้งใจ ภูมิใจในการทำมาดี สร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, หน้า 2) สอดคล้องงานวิจัยของวันเฉลิม รูปสูง, พิชญญา ยืนยาว และธีรวิฑู ธาดาตันดิโชค (2564, หน้า 48) ที่พบว่า ความซื่อสัตย์ เป็นคุณลักษณะหนึ่งในด้านของตัวผู้บริหารสถานศึกษาพึงปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมามีความโปร่งใส จริงใจ เปิดเผย ประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีพฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลังเป็นผู้ที่น่าเชื่อถือไว้วางใจรักษาสัญญา 2) ด้านความ

รับผิดชอบ (X_2) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สพป.หนองคาย เขต 2 ได้มีนโยบายในการพัฒนาผู้บริหาร ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม จริยธรรม มีวิสัยทัศน์ และยังมีมุ่งสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรและตนเองพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์ มีปฏิบัติงานตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ปฏิบัติงานจนบรรลุตามเป้าหมายและมีความพยายามสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เจริญ กองโตกลาง, ประหยัด ภูมิโคกรักษ์, พิกุล ภูมิโคกรักษ์ และสมเกียรติ ทานอก (2559, หน้า 6) ที่พบว่า ความรับผิดชอบมีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่ผู้บริหารมีพฤติกรรมในการบริหารงานและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการบริหารโรงเรียนมีความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้มีความพยายามสู่ความเป็นเลิศและการควบคุมตนเองได้ 3) ด้านความเคารพนับถือ (X_4) เนื่องจาก ผู้อำนวยการ สพป.หนองคาย เขต 2 ใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้บริหาร และมีนโยบายพัฒนาผู้บริหารจัดอบรมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหาร ความเคารพนับถือจึงเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารในการปฏิบัติหน้าที่ที่แสดงออกถึงความตระหนักและยอมรับในคุณค่าความดีของตนและผู้อื่น การแสดงออกอย่างอ่อนน้อม ให้ความเคารพในเกียรติ ศักดิ์ศรีของผู้อื่น ยอมรับผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ทำให้เกิดบรรยากาศในการพัฒนาเป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐยา สีหะวงษ์ (2560, หน้า 6) ที่พบว่า ความเคารพนับถือ มีลู่ทางพออนโยน เคารพในเกียรติ ศักดิ์ศรีผู้อื่น ให้ความนับถือต่อผู้อื่นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ให้การยอมรับความรู้ความสามารถและความประพฤติของคนอื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความจริงใจ และมีสัมมาคารวะอย่างเหมาะสม 4) ด้านความยุติธรรม (X_1) เนื่องจาก สพป.หนองคาย เขต 2 มีนโยบายดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา “คนดีของแผ่นดิน” ป้องกันการทุจริต เครือข่ายโรงเรียนสุจริต ในสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตนอย่างตรงไปตรงมา ยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ มีการตัดสินใจมีกระบวนการด้วยความเป็นกลางและมีการตัดสินใจด้วยความถูกต้อง ไม่ลำเอียงวางตัวเป็นกลาง ผู้บริหารตัดสินใจร่วมกับบุคลากรในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยกระบวนการที่เป็นกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล แก้วกระจาย และวิจิต แสงสว่าง (2564, หน้า 58) ที่พบว่าผู้บริหารปฏิบัติตนด้วยความถูกต้องตามศีลธรรมบนพื้นฐานของจริยธรรม ความสมเหตุสมผล ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างชอบธรรมและผู้บริหารเป็นผู้มีความยุติธรรมไม่ลำเอียงวางตัวเป็นกลาง และ 5) ด้านความไว้วางใจ (X_3) เนื่องจาก สพป.หนองคาย เขต 2 มีนโยบายการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นบุคคลที่สำคัญในองค์กรและต้องสร้างพฤติกรรมที่น่าไว้วางใจ สร้างความศรัทธา ความไว้วางใจและเชื่อมั่นแก่สังคม มุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ ภายใต้วาระระเบียบ วิธีการที่ถูกต้องเพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น ผู้บริหารจึงนำนโยบาย สพป.หนองคาย เขต 2 มาใช้ในสถานศึกษามีปฏิบัติงานสร้างความน่าไว้วางใจ มีความซื่อตรงต่อการปฏิบัติงาน มีความจงรักภักดีต่อองค์กร ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่ยอมรับของบุคลากรและชุมชน ผู้บริหารอุทิศตนและเวลาทำงานให้กับสถานศึกษา ผู้บริหารแสดงออกในการปกป้องสถานศึกษา ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศิริ สมเรือน (2560, หน้า 85) ที่พบว่า พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการให้บริการผู้อื่นโดยเห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเป็นหลัก การสร้างทีมงาน การแสดงออกถึงความจริงใจ มีความมั่นคงทางอารมณ์ และตัดสินใจในทางที่จะก่อให้เกิดผลดีก่อให้เกิดความไว้วางใจ ผู้บริหารแสดงออกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชา มีการวางตัวและแสดงออกที่เหมาะสมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้บริหารใช้ภาษาในการสื่อสารด้วยถ้อยคำที่สุภาพเป็นกันเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้านความยุติธรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุก ด้าน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการส่งเสริมการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา การป้องกันการทุจริตให้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ประสิทธิภาพในการบริหารงานในสถานศึกษา

1.2 จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนแห่งความสุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 2 ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น ดังนั้น สถานศึกษาควรนำประเด็นด้านคุณภาพการบริหารจัดการ มีการจัดอบรมพัฒนาและครูอย่างต่อเนื่อง โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้และมีหลากหลายให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อส่งผลกระทบต่อโรงเรียนแห่งความสุข โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เพื่อที่จะได้ข้อมูลเชิงลึกเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรทำการวิจัยโมเดลสมการภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนแห่งความสุข เพื่อนำข้อค้นพบขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรจากการศึกษาครั้งนี้มาเปรียบเทียบและหาความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เอกสารอ้างอิง

กมลพรรณ เอกณรงค์ และรัชชัญญา ภูษาแก้ว. (2561). การบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข.

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 13(1), 285–297.

ชนิษฐ์ณิชา ทองสุข. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เจริญ กองโตกลาง, ประหยัด ภูมิโคกรักษ์, พิกุล ภูมิโคกรักษ์ และสมเกียรติ ทานอก. (2559). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12(1), 82 – 91.

ชัชวาล แก้วกระจ่าง และวิจิต แสงสว่าง. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี. *วารสาร มจร สังคมศึกษาปริทรรศน์*, 10(3), 54 – 67.

ณัฐยา สีหะวงษ์. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 25. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารกับการเสริมสร้างภาพลักษณ์ของสถานศึกษา.

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 41(3), 1 – 13.

- เทียน ทองแก้ว. (2563). การออกแบบการศึกษาในชีวิตวิถีใหม่: ผลกระทบจากการแพร่ระบาด COVID-19. *คุรุสภาวิทยาจารย์*, 1(2), 1 - 10.
- เพ็ญศิริ สมเรื่อน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตราด. *วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- วันเฉลิม รูปสูง, พิชญภา ยืนยาว และธีรวัช ธาดาตันติโชค. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 22(1), 37 - 50.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ [สสส.]. (2560). *โรงเรียนสุขภาวะ: การศึกษาแบบนวัตกรรมยุคใหม่*. ค้นเมื่อ 23 กันยายน 2564. จาก <https://dol.thaihealth.or.th/File/media/3ea8ef14-17a0-4327-af6f-83739a4982c0.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560*. ค้นเมื่อ 27 เมษายน 2565, จาก http://203.159.154.241/innogoth/wp-content/uploads/2017/03/แนวทางการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม_ระเบียบงบประมาณการ-24-มีค-60.pdf
- United Nations Educational Scientific and Cultural Organization [UNESCO]. (2021). *Happy Schools: Capacity Building for Learner Well-being in the Asia-Pacific*. Retrieved September 22, 2021, from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000377799>